

Hogyan menthető meg a lengyelek és a magyarok önazonossága?

Konrad Sutarski Magyarországon élő költővel, publicistával, lelkes történelembaráttal, gépészmérnökkel, a mezőgazdasági gépészeti tudományok doktorával, főltalálóval, lengyel kisebbségi aktivistával, diplomatával, több tucat szépirodalmi és történelmi tárgyú mű szerzőjével beszélget Marta Dzbeńska-Karpińska.

Mi készítette Önt arra, hogy megírja a *Lengyelország történelme magyar vonatkozásokkal* című könyvét, és kinek szánja a művet?

– A magyarországi Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat elnökeként kezdeményeztem a Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára létrehozását Budapesten, ennek később – 1998-tól 2014-ig – igazgatója voltam. Ez készítette a magyarországi Országos Lengyel Nyelvoktató Iskolát arra, hogy felkérjen egy, Lengyelország történelmét feldolgozó könyv megírására – iskolai használatra. Mivel számos, történészek által írt könyv létezik Lengyelország történelméről, úgy éreztem, hogy egy ilyen mű megírásának egyetlen értelme az lehet, ha tekintetbe vesszük Magyarország történelmét is. Így tehát a 2016-ban kiadott könyvem eredetileg lengyel iskolának írt tankönyv volt. A magyar oktatási minisztérium elfogadta hivatalos oktatási anyagként. Felfigyelt a könyvre egy magyar kiadó is (Méry Ratio), így aztán intellektuális szempontból elmélyítettem, és mintegy harminc százalékkal kibővítettem, hogy eleget tegyek a felnőtt olvasó elvárásainak. 2018-ban a könyvet kiadták lengyelül is, magyar fordításban is. 2019-ben másodszor is megjelent, már csak lengyel nyelven, a Księgarnia Patriotyczna Antyk kiadásában Lengyelországban.

Lengyelország és Magyarország történelmében nagyon sok közös momentum található. Már a kora középkorban eseménydús lengyel–magyar kapcsolatokról beszélhetünk a Piast királyi ház és az Árpádok között kialakult rokonság, valamint a kölcsönös katonai segítségnyújtás révén. Az a Szent László király, akit Magyarország egyik legkiválóbb királyának tartottak, I. (Vitéz) Boleszláv lengyel király dédunokája volt. Szent Kinga tartósan ott él a magyarok és lengyelek emlékezetében. És volt még Nagy Lajos lánya, Szent Hedvig is – Lengyelország királya! Neki köszönhetjük, hogy Magyarországon keresztül összekapcsolódtunk Litvániával, s így lett Lengyelország és Litvánia, valamint Rusz (Kijevi Hercegség területe) Európa legnagyobb, három nemzetből álló országa. Mindezekről függetlenül Lengyelország háromszor lépett perszonálunióba Magyarországgal – I. Lajos, I. Ulászló és Báthori István alatt. Voltak egyéb lengyel–magyar kapcsolatok is. Például 1703-tól 1711-ig tartott II. Rákóczi Ferenc Habsburg-ellenes felkelése, a valaha volt leghosszabb felkelés, mivel támogatást kapott a lengyel arisztokráciától a szászok kormányzása idején, amikor Lengyelországban anarchia uralkodott. A XIX. században a népek tavasza idején viszont, amikor maga Lengyelország sem volt rajta Európa térképén, a magyar katonák oldalán lengyel egységek harcoltak dicsőséggel a magyarok szabadságáért. A II. világháború alatt a magyarok lengyel katonai és civil menekültek százezres hullámát fogadták be, majd lehetővé tették 35 ezer menekült lengyel katonának, hogy Franciaországba szökjön harcolni a németek ellen, jöllehet a magyarok, látszólag, Németország szövetségesei voltak. A nemzeteink történelme során létrejött érintkezési pontokról sokáig lehetne beszélni. Eddig viszont

még egyetlen történész sem döntött úgy, hogy ilyen szemszögből írjon a történelemről, vagyis a *Lengyelország történelme magyar vonatkozásokkal* az első ilyenfajta könyv.

Az Ön által írt történelmi vázlatból kiindulva szeretném megkérdezni, hogy mi az Ön véleménye a lengyel–magyar barátság egyedi jelenségéről. Miért táplálnak nemzeteink olyan nagy rokonszenvet egymás iránt?

– Itt pillantást kell vetnünk három szomszédos nemzet: Lengyelország, Magyarország és Csehország történelmére. Három olyan országról van szó, amelyek Európa szívének közepében helyezkednek el, s amelyek jelenleg (Szlovákiával együtt) a Visegrádi Négyek nevű együttműködést alkotják, s amelyek nem mindig éltek barátságban egymással. Amikor a magyarok a IX. század végén letelepedtek a Kárpát-medencében, Lengyelországtól elzárta őket a Kárpátok északi íve, amely állandó, bizonyos értelemben átjárhatatlan határ volt. Nem lehetett csak úgy elmozdítani. Ellentétben a cseh határral, ahol a Szudéták és a Kárpátok között ott volt a lejjebb fekvő Morva-keresztély, amelyen könnyen át lehetett kelni Lengyelországból Csehországba, és viszont. Ezért a csehek már a X. század első felében elfoglalták a vislánok (ma Krakkó környéki) földjét és Sziléziát, ezeket majd csak I. Mieszko szerezte vissza. Érdekes szót ejteni még más tényezőkről is. Lengyelország, Magyarország, Csehország sorsa kezdetben hasonló módon alakult. Többé-kevésbé ugyanakkor – a X. században – törzsszövetségből államot hoztak létre. A X. és XI. század fordulóján mindhárom ország királyság lett, és elkezdődött a honi dinasztiák uralma – Lengyelországban a Piastoké, Csehországban a Přemysl-házé, Magyarországon az Árpádoké. Amit még fontos megjegyezni: mindhárom ország felvette a nyugati típusú kereszténységet. Csehország a X. század elején, Lengyelország 966-ban, Magyarország pedig 972-ben. Akadt azonban köztük egy lényeges különbség. Csehország is, Lengyelország is határos volt a Német Királysággal (Római Császársággal), amely hódító állam volt. Csehországot még a X. század elején leigázta a német Ludoving-dinasztia. Lengyelországot viszont védekezett, és megmenekült.

Lengyelország és Magyarország megmaradt független államnak, ellentétben Csehországgal, amely függő helyzetbe került Németországtól, bekerülve a germán politika hatókörébe. Amikor 1241–1242-ben Lengyelországra és Magyarországra rátörtek a mongol-tatár seregek, s az egyik szárny Lengyelországot, a másik Magyarországot támadta meg, mindkét ország vereséget szenvedett. Mi, lengyelek Legnicánál, a magyarok Muhinál. A veszített csaták és a borzalmas pusztítások ellenére nem maradtak tatárok által megszállt országok, ellentétben Russzal, amely 1240-ben került tatár uralom alá, és 240 évig úgy is maradt. A tatárjárás indította el a közös védekezést, beleértve a nyugati keresztény Európa védelmét is a mi két országunk által, hiszen saját függetlenségünket őrizve a kontinens nyugati országait is védtük. Vonatkozott ez főleg az Oszmán Birodalom iszlám nyomulására a következő évszázadok során. Hiszen ezekben a csatákban két, a lengyel Jagelló-házból származó magyar király is életét vesztette. Nagyon fontos tény, hogy Lengyelország és Magyarország egész történelmük során megőrizték a szabadság szellemét. Ez kötött össze tartósan bennünket, és továbbra is összeköt. Ez ideig azonban nem történt meg a két nemzet őstörténetének feltárása. Így aztán nem tudni, hogy a lengyel ázsiai-szarmata hagyomány szintén összeköt-e bennünket a magyarokkal, s általuk a velük rokon szkitákkal és hunokkal.

Mi az Ön könyvének az üzenete? Mit akart közölni az olvasókkal? Milyen új veszélyeket tartogat Lengyelország és Magyarország számára a jövő?

– Az a szándékom, hogy segítsék megérteni, mi az oka, hogy egy állam, amely Litvániával és Russzal Jagelló Kázmér idején majdnem fél Európát magában foglalta, idővel hanyatlani kezdett, és az, ami országunk nagysága volt, a tragikus vég okozója lett.

Egyúttal azt is szerettem volna, hogy a lengyelek és a magyarok a lehető legjobban ismerjék meg közös történelmüket, és annak a lényegét, ami összeköt bennünket. A mai időkben, amikor Európa lassan elveszti karakterét, amikor létezik az a liberális törekvés, hogy el kell törölni a

nemzetek közötti határokat, és európai egyesült államokat kell létrehozni, éppen a hagyomány, a történelem, a kultúra és a keresztény vallás teszi lehetővé, hogy megőrizzük eddigi egyediségünket, amely már az elmúlt évszázadokban a világ fejlődésének motorjává tette ezt a kontinenst. Könyvem segíthet megérteni kontinensünk történelmét, mert miközben Lengyelországról és Magyarországról beszélek, egész Európa tükrében teszem azt most, amikor Európát újra veszélyezteti az iszlám. Az iszlám az előző évezred kezdetétől háromszor tett kísérletet arra, hogy hatalmába kerítse kontinensünket. Most tart a harmadik támadás, ezúttal – a Nyugat ultraliberális politikája következtében – már nem fegyverrel, hanem két másik kontinensről emigráló tömegek által, így próbálva megváltoztatni kontinensünk etnikai, kulturális és vallási karakterét. Ez a legfontosabb kérdés, mivel Európa identitásának elvesztéséhez vezethet. Erről írok könyvemben.

A XX. században két totalitárius rendszer jött létre – a kommunizmus és a náciizmus, amelyek szinte elpusztították Európát és a világot. Szerencsére elmúltak, és úgy nézett ki, hogy a XX. és XXI. század fordulója a siker időszaka lesz, amikor Lengyelország és Magyarország, amelyek addig, más kelet-európai országokkal együtt, a Szovjetunió uralma alatt sínylődtek, végre egyesülnek Nyugat-Európa államaival. Kiderült, hogy nem ez az igazság. A XXI. század elején uralomra jutott a globalizmus – a harmadik totalitárius rendszer, amely Európa egységére törekszik, de az országok, nemzetek, a hagyomány, a kultúra, a vallás, az etnikai önazonosság likvidálásával. Nyugat-Európa alávetette magát ennek a célnak, és országai ma egészen mások, mint amilyenekre évekkal ezelőttről emlékezünk, s amelyeket oly szívesen látogattunk. Németországból és Hollandiából egész családok települnek át Magyarországra és Lengyelországba, menekülve az elől, amit a globalizmus hoz magával. E pillanatban csak Közép- és Kelet-Európa védekezik, mert a Szovjetunió uralma alatt eltöltött évek érzékenyebbé tettek minket

Európa bolsevizálásának veszélyére – vagyis egyetlen igazság elhitése a társadalmakkal az ultraliberális globalizmus által. Ez a mi fölényünk a nyugati emberekhez képest. Megfelelő erővel rendelkező államok csoportja szembeszállhat a globalizmussal, amely Kelet-Európát is szeretné eluralni. Jelenleg a Visegrádi Négyek az az államközi együttműködés, amely képes megvédeni Európát. Ez a feladata. A következő három könyvet írtam erről: *Trianon, gyógyul-e már Európa e nyílt sebe?*; *A Visegrádi Négyek Európa védelmében* – történelmi esszék formájában, valamint a *Mit hozol, XXI. század?* – esszék és versek. Mindhárom kötetet szeretném megjeleníteni az év második felében Lengyelországban is, Magyarországon is, mert mintegy folytatásai a *Lengyelország történelme magyar vonatkozásokkal* című könyvnek. Mintegy figyelmeztetések Európa népeinek.

Hogyan adjuk át a következő nemzedékeknek örökségünk védelmének szükségességét? Minket is fenyeget identitásunk elvesztése? Mit tehet a mindennapi ember ebben az ügyben?

– A védekezés alapja itt a keresztény vallás – lévén jelenleg a legtoleránsabb és legemberibb hitvallás –, és nem kizárólag a katolicizmusról beszélek. Lengyelországban a katolicizmus dominál, Magyarországon viszont három, egymást kiegészítő vallás létezik – a katolikus mellett a református és az evangélikus. Az, ami a kereszténység ellen van, összekapcsolja jelenleg az összes keresztény vallást, beleértve a pravoszlávot is. A kereszténység révén maradhatunk olyan emberek, mint akik létrehozták a történelmi Magyarországot és a történelmi Lengyelországot. A kereszténység érveit használva szembeszállhatunk a globalizmussal és a genderizmussal, vagyis az emberi szellemiség elferdülésével. Ha ez sikerül, megmenekülhetünk.

Budapest, 2021. 09. 10.

Fordította: Szenyán Erzsébet